

люционери, за да ги обучава баща му — Анастасъ Мутафовъ — бившия доброволецъ въ руската армия презъ Севастополската война — на разни хватки и прийоми съ приготвени дрѣнови тояги, вмѣсто пушки, да се целятъ, да клѣкатъ, да лѣгатъ и се влачатъ по коремъ и пр. Сжщата дейность и сжщиятъ ентузиазъмъ сж били пренесени отъ севлиевскитѣ младежи и въ балканскитѣ села: Батошево, Ново-село, Кръвеникъ и др., кждето по-сетне, въ време на въстанието, станаха сраженията на въстаницитѣ съ турскитѣ башибозуци, черкезитѣ и редовната турска войска и които села тогава бѣха изцѣло и отчасти разорени и опожарени.

Тѣй се е родила и създала първата българска интелигенция въ Севлиево чрезъ църквата, училището и читалището „Росица“, която отъ своя страна стана разсадникъ не само за просвѣта и култура, но и повдигна националното съзнание на масата и борческия ѝ духъ, изразени въ въстанието въ 1876 год. Тая градска интелигенция до такава степенъ бѣ успѣла да подготви млади и стари, въ града и околията, за борба съ турцитѣ, че, ако и преждевременно турската власть да узна приготвленията за общо въстание и да залови и арестува водителя на Севлиевското въстание Стефанъ Пешевъ и нѣкои отъ неговитѣ другари, — мнозина отъ града, начело съ Йонка Карагьозовъ и Никола Драгошиновъ, пакъ успѣха да се яватъ въ балканскитѣ села: Батошево, Ново-село, Кръвеникъ и др., дето биде прогласено въстанието на първи май 1876 год. и въ споразумение съ Габровскитѣ въстаници, начело съ известния тѣхенъ водачъ Цанко Дюстабановъ, взеха живо участие въ жестокитѣ и кървави сражения въ Балкана съ турскитѣ башибозуци, черкези и редовната турска войска. Разбира се, че за този си великъ подвигъ севлиевската интелигенция трѣбваше да даде и своитѣ жертви въ лицето на най-виднитѣ свои представители: Стефанъ Пешевъ, Йонко Карагьозовъ, Иванчо Прѣснаковъ, учителя Никола Дабевъ — всички отъ гр. Сеалиево, Христо Филевъ отъ село Кръвеникъ и свещеникъ Ради попъ Миховъ, Вълчо Мочевъ и Павли Венковъ отъ с. Ново-село, които презъ месецъ юний 1876 год. бѣха обесени на площада всрѣдъ града. Вънъ отъ тия жертви, въ Батошевския женски манастиръ сж били избити: Якимъ П. Радевъ, Йосю П. Радевъ и калугеркитѣ: Сусана, Ефросина, София, Христина, Камерина, Елисавета и Калестина¹⁾. И днесъ на мѣстото, всрѣдъ града, гдето бѣха избесени горнитѣ видни патриоти, севлиевското гражданство благоустрои площада и го нарече „Стефанъ Пешевъ“, всрѣдъ който площадъ въздигна скромнъ, но художествено изработенъ, паметникъ, който да напомня на сегашното и бъдещитѣ поколѣния, съ каква самоотверженостъ сж работили тогавашнитѣ интелигентни срѣди въ Севлиево и съ какъвъ

¹⁾ Вж. стр. 106 и 132 отъ книгата на Н. Ганевъ.